

Pas godt på insekter og blomster i markkanten

Bræmmer: Når du passer på insekter og blomster i markkanter, skel og hegn, tager du samtidig også pladsen væk fra uønskede ukrudtsarter - især græsser - som fra markkanten kan vandre ind i marken. Så det er win-win.

Af Poul Henning Petersen
landskonsulent ukrudt, Seges

Grå bynke, gold hejre, burre-snerre eller væselhale har du sikkert oplevet i markkanter eller markhjørner. Det er arter, der volder besvær som ukrudt inde i marken.

Forstyrrelse med plov og harve, højt kvælstofniveau eller et sving med sprøjtebommen, når der sprøjtes med glyphosat, er årsager til, at markkanten ikke udvikler sig med et stabilt dække af blomstrende planter og flerårige græsser, og det kan på sigt give mere be-

sværligt ukrudt inde marken.

Kan jeg forbedre markkanten?

Med passende omhu kan du måske omdanne markkanten til et sted med blomstrende planter, som er levested og fødekilde for insekter og be-

Afdrift

- Afdriften aftager hurtigt med afstanden fra yderste dyse på sprøjtebommen.
- Med 50 pct. afdriftsreducerende dyser og en vindhastighed på tre meter/sekund er afdriften 1 pct. i en afstand af to meter fra markkanten - og en promille fem meter fra markkanten.
- Kanten af marken er defineret som 0,5 meter fra yderste dyse på bommen.

Kilde: Hollandske modelberegninger på basis af afdriftsmålinger i markforsøg.

støvere.

Slåning i perioden sidst i september til først i oktober, hvor der oftest kan færdes langs markkanterne uden at skade afgrøder, kan være med til at fremme blomstring af de vilde planter gennem sommeren - og samtidig begrænse græssernes dominans. Slåning af gråbynke vil yderligere have den gavnlige virkning, at det kan mindske spredningen af frø, der i løbet af vinteren med vindens hjælp kastes 10 til 20 meter ind i marken.

Autostyring og GPS-styring af åbne/lukke af sprøjtedyser og bomsektioner giver mulighed for meget større præcision ved markoperationerne. Udnyt derfor teknologien til at sikre, at der er en fast grænse mellem dyrket flade og markkanter. Derudover er det vigtigt at få indstillet kantspredeudstyret præcist ved udbringning af gødning.

I de fleste markkanter vil der

være et højt indhold af næringsstoffer, som fremmer brændenælder, gråbynke og græsser, så det vil være en langvarig proces, hvis det skal lykkes at ændre floraen. På mere sandede jorde er mulighederne langt bedre for at opnå en artsrig og blomstrende markkant.

Brug afdriftsreducerende sprøjteteknik

Brug altid de afdriftsreducerende dyser langs markkanten og luk den yderste dyse, som med sin sprøjtevidte rækker ud i kanten. Du har sikkert 90 procent afdriftsreducerende dyser til sprøjtning langs vandløb. Disse dyser eller tilsvarende afdriftsreducerende sprøjteteknik er lige så velegnet til at beskytte alle andre markkanter.

Dyserne gør det ikke alene, men med lav bomhøjde og langsom kørehastighed kan du stort set eliminere afdrift. Sprøjtning langs 1.000 meter markkant tager bare tre og et halvt minut længere, når du sænker kørehastigheden fra 8 til 5,6 km/time. Selv om dystrykket er lavt, når du kører langsomt, er dyserne i stand til at give en jævn dråbefordeling.

Kør så vidt muligt i medvind

Poul Henning Petersen,
landskonsulent ukrudt, Seges.

langs den følsomme natur. Medvinden betyder, at meget færre af de små dråber trækkes ud af sprøjtetouchen og bliver udsat for afdrift.

Hold afstand med skadedyrsmidler

Mange undersøgelser viser, at nytteinsekter under visse omstændigheder kan holde skadedyr i skak.

Langs markkanten er der chance for at skabe livsvilkår for mange insekter. Så hvorfor ikke konsekvent undlade insektmidlerne i de yderste 5 til 10 meter langs markkanten?

Der er selvfølgelig nogle praktiske udfordringer, når svampe- og insektmiddel ofte

udbringes i blanding.

Afdrift er størst tæt på sprøjtebommen og aftager hurtigt de første meter. Selv en smal usprøjtet stribe på få meter har derfor stor betydning.

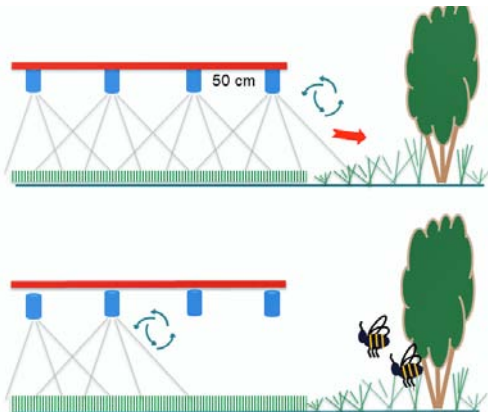
Nye forsøg viser, at visse arter af insekter er mere følsomme overfor insektmidlerne end honningbien, som man bruger i de teste, der bliver udført, når pesticider bliver godkendt. Der er derfor særlig god grund til at holde afstand langs vandmiljø, naturområder og de små naturperler, du sikkert har på din bedrift.

Brug bekæmpelsestærsker med skånsomt middel

Det er en 3-i-1'er at være omhyggelig med at vurdere, om skadetærsklen er overskredet før eventuel bekæmpelse af skadedyr. Du skåner selvfølgelig insektlivet og sparer penge, men du forebygger også udvikling af resistens.

Bladlus udløser årligt behandling af store arealer med et insektmiddel. Med den nye pesticidafgift er der ikke ekstra omkostninger ved at vælge Pirimor, som er det mest selektive middel. Også Mavrik Vita skåner en række nytte-dyr.

← **Vejkanten** med vild kørvel er en god nektarkilde til insekterne, og den stabile kant forhindrer at gold hejre, der ses i markhjørnet, får plads. Foto: Poul Henning Petersen, Seges.

Luk altid en til to dyser langs markkanterne. Figuren øverst illustrerer, at dyser med 110 grader spredvinkel giver dobbelt overlap og dermed vil sprøjte direkte ned i den yderste del af markkanten. Den røde pil illustrerer, at de små dråber, der findes i turbulensen omkring dysen, giver risiko for afdrift ind i markkanten.

En insektvenlig markkant ser ikke nødvendigvis prangende ud på afstand, men her ses en meget fin kant med bl.a. almindelig røllike og almindelig knopurt, som giver føde til insekterne. Den faste kant, hvor maskinerne ikke kommer, er også et helle for de mange insekter, hvor de kan yngle og overvinde. Foto: Andrea Oddershede, Seges.

STØTTET AF